

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії зоокілерству та посилення відповідальності за жорстоке поводження з тваринами»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проєкту Закону.

Україна сьогодні демонструє світові приклад гуманного та відповідального ставлення до тварин. Особливо під час повномасштабної збройної агресії російської федерації українське суспільство продемонструвало високий рівень людяності через діяльність волонтерів, громадських організацій, військовослужбовців та небайдужих громадян, які рятують тварин навіть у найбільш небезпечних умовах.

Гуманне ставлення до тварин є показником розвитку демократичного суспільства, його моральних цінностей, правової культури та дотримання принципів верховенства права.

Україна є стороною Європейської конвенції про захист домашніх тварин та послідовно впроваджує європейські стандарти у сфері захисту тварин. Водночас сучасні виклики та практика застосування законодавства свідчать про необхідність подальшого вдосконалення національного законодавства з метою забезпечення більш ефективного захисту тварин від жорстокого поводження.

Разом із тим в Україні залишається актуальною проблема жорстокого поводження з тваринами, умисного заподіяння їм страждань, каліцтва, яке призводить до загибелі, що у суспільстві отримало назву «зоокілерство».

Незважаючи на наявність кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами, передбаченої статтею 299 Кримінального кодексу України, чинне законодавство не забезпечує належного рівня захисту тварин та не дозволяє ефективно реагувати на всі прояви жорстокості.

Низький рівень передбаченої відповідальності, складність доведення вини, відсутність законодавчого визначення окремих форм жорстокого поводження з тваринами та недостатнє врахування суспільної небезпечності таких діянь призводять до того, що особи, які їх вчиняють, нерідко уникають належної кримінальної відповідальності.

На практиці мають місце випадки умисного вбивства або каліцтва тварин, катування та заподіяння їм особливих страждань, вчинення таких дій із особливою жорстокістю, систематичного знущання над тваринами, організованої діяльності осіб, спрямованої на жорстоке поводження або знищення тварин, поширення матеріалів, що пропагують вбивство тварин, а також використання тварин у незаконних видовищах, розвагах, змаганнях або інших протиправних цілях.

Особливу суспільну небезпеку становить поширення у мережі Інтернет, соціальних мережах та інших інформаційно-комунікаційних системах фото-, відео- та інших матеріалів, що демонструють або популяризують жорстоке поводження з тваринами. Такий контент сприяє формуванню толерантності до насильства, створює умови для наслідування протиправної поведінки, негативно впливає на моральні засади суспільства, особливо дітей та молоді, а також фактично використовується як засіб популяризації зоокілерства.

Окремою проблемою залишається добування та знищення об'єктів тваринного світу, які становлять загрозу для біорізноманіття України, спричиняють зменшення популяцій диких тварин, порушують природний баланс та завдають значної шкоди природним ресурсам держави і навколишньому природному середовищу.

Чинне законодавство не містить законодавчого визначення поняття «зоокілерство», не встановлює окремого визначення поняття «пропаганда зоокілерства» та не забезпечує достатніх правових механізмів протидії поширенню інформації, що популяризує або виправдовує жорстоке поводження з тваринами.

У зв'язку з цим виникла необхідність удосконалення законодавства шляхом внесення змін до Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» та Кримінального кодексу України.

Отож, законопроектом пропонується: запровадити на законодавчому рівні визначення понять «зоокілерство» та «пропаганда зоокілерства»; удосконалити положення Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» щодо заборони зоокілерства та його пропаганди; посилити кримінальну відповідальність за жорстоке поводження з тваринами; встановити кримінальну відповідальність за пропаганду зоокілерства, публічні заклики до його вчинення, а також виготовлення, зберігання з метою поширення, поширення і публічну демонстрацію матеріалів, що популяризують, виправдовують або заохочують жорстоке поводження з тваринами та їх вбивство; розширити перелік кваліфікуючих ознак кримінального правопорушення, передбаченого статтею 299 Кримінального кодексу України; запровадити додаткові механізми протидії поширенню інформації, що популяризує жорстоке поводження з тваринами, із використанням засобів масової інформації, соціальних мереж та інших інформаційно-комунікаційних систем.

Прийняття законопроекту сприятиме підвищенню рівня правового захисту тварин, забезпеченню невідворотності відповідальності за жорстоке поводження з ними та пропаганду таких дій, формуванню у суспільстві нетерпимості до проявів жорстокості, а також наближенню законодавства України до європейських стандартів гуманного поводження з тваринами.

2. Цілі та завдання проєкту Закону

Метою прийняття проєкту Закону є посилення державного захисту тварин, запобігання жорстокому поводженню з ними, протидія зоокілерству, встановлення відповідальності за його пропаганду, а також удосконалення кримінально-правових механізмів захисту тварин відповідно до сучасних суспільних потреб та європейських стандартів.

Основними завданнями законопроекту є:

- законодавче визначення понять «зоокілерство» та «пропаганда зоокілерства»;
- удосконалення положень Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження»;
- посилення кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами;
- криміналізація пропаганди зоокілерства, публічних закликів до його вчинення та поширення відповідних матеріалів;
- запровадження додаткових кваліфікуючих ознак кримінального правопорушення;
- удосконалення механізмів запобігання поширенню інформації, що популяризує жорстоке поводження з тваринами.

3. Загальна характеристика та основні положення проєкту Закону

Законопроектом пропонується внести зміни до Кримінального кодексу України, та Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження».

Законопроектом передбачено внесення змін до Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», а саме роз'яснення термінів: «зоокілерство» та «пропаганда зоокілерства», а також удосконалити окремі положення Закону шляхом поширення їх дії на випадки вчинення зоокілерства та його пропаганди, встановлення відповідних заборон і забезпечення належного правового регулювання у цій сфері.

Також законопроектом передбачено внесення змін до Кримінального кодексу України шляхом удосконалення положень статті 299, якими встановлюється кримінальна відповідальність за вчинення зоокілерства та його пропаганду, а також посилюється кримінальна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами шляхом розширення переліку кваліфікуючих ознак відповідного кримінального правопорушення.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Нормативно-правове регулювання у сфері захисту тварин здійснюється Законом України «Про захист тварин від жорстокого поводження», а кримінальна відповідальність за вчинення кримінальних правопорушень у цій сфері встановлена Кримінальним кодексом України. Цим законопроектом пропонується внести зміни до зазначених законодавчих актів.

Внесення змін до інших законів та кодексів України цим законопроектом не передбачається.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття цього Закону не потребує додаткових фінансових витрат з державного бюджету України.

6. Громадське обговорення

7. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проєкту Закону

Прийняття цього Закону сприятиме вдосконаленню законодавства у сфері захисту тварин, підвищенню ефективності протидії жорстокому поводженню з тваринами та пропаганді зоокілерства, забезпеченню належного рівня правового захисту тварин, формуванню гуманного ставлення до них і гуманізації суспільства.